

ЕКСПЛУАТАЦІЯ САДОВО-ПАРКОВИХ ОБ'ЄКТІВ

Спеціальність 8.09010303 –
“Садово-паркове господарство”

Кафедра ландшафтної архітектури та садово-паркового будівництва

Лектор – канд. с.-г. наук, доцент Суханова Ольга Анатоліївна

- **Лекцій – 10 год.**
- **Практичних занять - 10 год.**
- **Самостійна робота студентів – 88 год.**
- **Всього – 108 год.**
- **Число кредитів ECTS – 3**
- **Екзамен – 3 семестр**

ТЕМА 4. ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УТРИМАННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ БЛАГОУСТРОЮ У НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ УКРАЇНИ

2

Структура лекції

- 1. Загальні положення із розроблення технологічних карт**
- 2. Перелік агротехнічних заходів із утримання насаджень**
- 3. Норми і кратність проведення агротехнічних заходів**

1. Загальні положення із розроблення технологічних карт

ПРАВИЛА УТРИМАННЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ У НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ УКРАЇНИ

затверджені наказом Мінбуду України від 10.04.06
№105 та зареєстровані в Мін'юсті України від 27.07.06
за №880/12754

1. Загальні положення із розроблення технологічних карт

ТЕХНОЛОГІЧНІ КАРТИ

включають технологію та розрахунок вартості наступних видів робіт:

- садіння дерев і кущів;
- створення газонів та квітників;
- влаштування площадок і доріжок з урахуванням сучасних машин та механізмів;
- поповнення відпаду;
- всі види робіт з догляду за деревами, кущами, газонами, квітниками й елементами благоустрою тощо.

1. Загальні положення із розроблення технологічних карт

ТЕХНОЛОГІЧНІ КАРТИ розробляють:

- *підприємства-балансоутримувачі;*
- *підприємства, власники чи користувачі земельних ділянок.*

1. Загальні положення із розроблення технологічних карт

Виробничий процес утримання садово-паркових об'єктів включає:

- догляд за деревами і кущами,
- живоплотами,
- виткими рослинами,
- квітниками,
- газонами,
- садовими доріжками та майданчиками,
- малими архітектурними формами,
- захист зелених насаджень від шкідників і хвороб,
- садіння квітів,
- створення газонів,
- видалення окремих дерев,
- садіння окремих дерев,
- видалення аварійних дерев,
- санітарне очищення території.

1. Загальні положення із розроблення 7 технологічних карт

ТЕХНОЛОГІЧНІ КАРТИ

доцільно складати з урахуванням:

- послідовних агротехнічних заходів;
- терміну і кратності їх виконання;
- трудових і матеріальних витрат;
- потреб у транспортних засобах.

1. Загальні положення із розроблення технологічних карт

Технологічні карти розробляють на роботи із:

1) догляду за деревами та чагарниками:

- вуличних, алейних, одиноких, групових віком від 2 до 5 років після посадки, 6-10 років після посадки та понад 10 років;
- в масивах і захисно-декоративних смугах віком від 2 до 5 років після посадки, 6-10 років, понад 10 років посадки;
- догляд за кущами поодинокими і в групах;
- догляд за трояндами і іншими кущами, які вкриваються на зиму - до 3 років після посадки та понад 3-х років після посадки;
- догляд за живоплотами.

1. Загальні положення із розроблення технологічних карт

Технологічні карти розробляють на роботи із:

2) догляду за квітниками:

- однорічниками;
- дворічниками;
- багаторічниками;
- цибулинними, бульбоцибулинними;
- кореневищними;
- килимовими.

3) догляду за газонами:

- декоративними (партерними, звичайними, садово-парковими, лучними, мавританськими);
- спортивними;
- спеціальними.

2. Перелік агротехнічних заходів із утримання насаджень

№ п/п	Група рослин	Агротехнічні заходи
1	Дерева і кущі	Догляд за деревами і кущами здійснюється протягом року і може включати: поливання, внесення добрив, мульчування, рихлення пристовбурних лунок, вкриття на зиму, обприскування крон дерев, боротьбу з бур'янами, обробку дупел і механічних пошкоджень, формування крон дерев і чагарників (обрізування), боротьбу зі шкідниками та збудниками хвороб, видалення аварійних, сухостійних і фаутичних дерев, а також самосійних і порослевих дерев з діаметром кореневої шийки не більш як 5 сантиметрів.
2	Живоплоти	Догляд за живоплотами може включати підстригання, омолодження, поливання, регулярне підживлення органомінеральними добривами, обприскування чистою водою, боротьбу з шкідниками, видалення бур'янів, рихлення ґрунту.
3	Виткі рослини (ліани)	Догляд за виткими рослинами може включати: влаштування спеціальних пристосувань для підтримки рослин, регулярне підживлення органомінеральними добривами, поливання, обприскування чистою водою наземної частини рослин, регулярне обрізування, боротьбу зі шкідниками, рихлення.
4	Квітники (одно-, дво-, багаторічники, цибулинні, кореневищні, бульбоцибулинні, килимові)	Догляд за квітниками може включати полив, прополювання, розпушування ґрунту, прищипування та видалення відцвілих суцвіть, прибирання стебел з квітників, штикування на зиму, заходи захисту від хвороб і шкідників, підстригання рослин, розкриття багаторічних квітів з прибиранням сміття, підживлення, підв'язування рослин та укриття їх на зиму, викопування, догляд в період зберігання, сортування.
5	Газони (декоративні, спортивні, спеціальні)	Догляд за газонами може включати: поливання, боротьбу з бур'янами, викошування, поверхневе удобрення, захист рослин від шкідників і хвороб, аерацію дернини і землювання, регулювання росту трав з використанням фізіологічно-активних речовин, ремонт дернини, прибирання скошеної трави, опалого листя, сміття тощо.

3. Норми і кратність проведення агротехнічних заходів

1
1

№ п/п	Агротехнічний захід	Терміни та особливості проведення агротехнічного заходу	Норми та кратність проведення агротехнічного заходу
<i>Догляд за деревами і кущами</i>			
1	Поливання	Термін інтенсивного поливання - травень-червень. Оптимальна вологість ґрунту - 60-80%. Хвойні, листяні, вічнозелені рослини (перші два роки), вуличні посадки інтенсивно поливають у суху погоду. Пересажені - поливають і дощують.	За сухої і спекотної погоди насадження поливають: -віком 5-15 років через 3-5 днів; -віком 15-25 років через 7-10 днів; Норма поливу на ґрунтах (одноразово, дерево): -піщаних і супіщаних - 30-50 л/м ² ; -глинистих і суглинистих - 50-80 л/м ² . У посушливий період одноразовий полив на одне дерево складає - 100 л, на кущ - 30 л.
2	Підживлення	Після обрізування, за результатами агрохімічного аналізу.	0,2-0,5% водний розчин мінеральних солей
3	Укриття на зиму	Вкривати потрібно: окремі види магнолій, кипарисовики, троянди. Укривають матами, мішковиною, крафшпапером, лапником.	

3. Норми і кратність проведення агротехнічних заходів

1
2

№ п/п	Агротехнічний захід	Терміни та особливості проведення агротехнічного заходу	Норми та кратність проведення агротехнічного заходу
	<i>Догляд за деревами і кущами</i>		
4	Обмивання, освіжаючі поливи	Освіжаючі поливи крон дерев проводять у спекотні дні липня-серпня. Обмивання проводять у ранкові години (до 9 годин) або вечірні (після 19 годин).	4-5 разів за вегетаційний період - листяних, 8-9 разів за вегетаційний період - хвойних порід. Норма поливу дерев віком: - 10 років - 15-20 л; - 10-20 років - 20-30 л; - 20-30 років - 40-50 л; - 30 і більше - до 100 л.
5	Видалення або нейтралізація шкідливих солей	Періодичне промивання ґрунту водою.	1 раз на 2-3 роки. Норма витрат води: для пристовбурної лунки із ґрунтом: - супіщаний - 100-110 л/м ² ; - суглинковий - 120-160 л/м ² .

3. Норми і кратність проведення агротехнічних заходів

1
3

6	Боротьба із бур'янами	Механічне (прополювання, скошування). Хімічне (гербіциди). Дренування проводиться восени.	1 раз на 3-5 років.
7	Обробка дупел і механічних пошкоджень	Зачистити ножем, дезінфікувати. Покрити масляною фарбою або замастити садовою замазкою.	5% розчин залізного купоросу 0,01-0,25% концентрація гетероауксину у мазах.
8	Обрізування (формувальне, санітарне, омолоджувальне)	Навесні до розпускання бруньок. Восени - після опадання листя. Санітарне обрізування проводять щороку, протягом вегетаційного періоду.	Швидкорослі (де потрібно) - щороку. Повільнорослі - один раз за 2-4 роки (в'яз, дуб, липа). Хвойні породи (туя, ялину, ялівці) обрізають уздовж шосейних доріг і залізниць біля меморіалів.
9	Видалення дерев і пеньків	Керуючись правилами охорони праці під час проведення робіт із видалення дерев і пеньків у населених пунктах України, наказ Держжитлокомунгоспу України від 30.11.95 р. № 51.	
10	Обрізування: -омолоджувальне; -санітарне	Кущі - навесні, до початку росту або пізно восени. Щорічно протягом вегетаційного періоду.	

3. Норми і кратність проведення агротехнічних заходів

1
4

<i>Догляд за живоплотами</i>			
1	Підстригання живоплоту	Живоплоти підстригають: перший рік 1 раз на вегетаційний період, навесні.	3-5 разів за вегетаційний період
2	Обробка живоплоту інгібіторами	Обробка живоплоту інгібіторами проводиться у фазу облистнення, після стрижки	10 л розчину ГМК на 100 м ² огорожі
3	Прорідження живоплоту	Вільнорослі живоплоти проріджують у період спокою.	Один раз на два-три роки.
<i>Догляд за виткими рослинами</i>			
1	Обрізка витких рослин	Виткі рослини обрізують: ранньоквітучі – після цвітіння; пізньоквітучі – на початку весни; деревовидні – восени (листопадні) або навесні (вічнозелені).	

3. Норми і кратність проведення агротехнічних заходів

Догляд за квітниками

1	Полив	Розсаду квітів поливають щоденно (вранці або увечері) поки вона не приживеться. Полив квітників проводять рівномірно на глибину залягання коріння.	Середня кількість поливів – 20-30 за вегетаційний період. У південних районах 30-40 за сезон. Ґрунтопокривних рослин 40-50 разів за сезон. Норма поливу: однорічних та дворічних рослин – 15-20 л/м ² ; багаторічних – 25-40 л/м ² .
2	Розпушування ґрунту	Перше розпушування проводять навесні. Глибина розпушування: для однорічних рослин – 3-5 см; багаторічних рослин – 3-6 см.	Проводять 1 раз на 2-5 тижнів до змикання рослин.
3	Мульчування ґрунту	Мульчують квітники восени, після обрізки і збирання стебел або навесні, після внесення добрив.	Один раз на два роки.

3. Норми і кратність проведення агротехнічних заходів

1
6

4	Підживлення рослин	Сезонні квітники підживлюють перед кожною посадкою або систематичною заміною ґрунту. Багаторічники підживлюють із другого року після посадки. Кореневе підживлення проводять навесні під час першого розпушування ґрунту.	2 рази на сезон навесні: азотними 30-40 л/м ² , восени – 15-30 л/м ² фосфорних, 30-60 л/м ² калійних (коров'як) - 10 л/м ² (1:10). Норма 60-80 л/м ² .
5	Підв'язування рослин	Високі рослини підв'язують до кілків або підтримують натягнутим дротом.	
6	Укриття на зиму	Цибулинні рослини укривають товстим шаром листя: скельні тонким шаром листя і гілками хвойних рослин. Рослини лісового походження: барвінок, папороть, плющ не укривають. Теплолюбні рослини укривають ялиновими чи сосновими гілками, листям чи торфом – після заморозків (по остиглій землі).	
7	Обрізка суцвіть, прищипування	Після прищипування рослини рясно поливають і підживлюють. Килимові квітники підстригають.	У період бутонізації.

3. Норми і кратність проведення агротехнічних заходів

1
7

Догляд за газонами

	<i>Догляд за газонами</i>		
1	Полив	Поливають регулярно на глибину 15-20 см.	Кратність залежить від ґрунтово-кліматичних зон. У середньому за вегетаційний період: звичайні – до 16, партерні – до 30 разів. У посушливий період норма поливу: на піщаних ґрунтах через 3 дні – 20-30 л/м ² ; на глинистих 35-40 л/м ² (1 раз на 7-10 днів).
2	Знищення бур'янів	Скошування припиняється після настання морозів (жовтень-листопад)	За вегетаційний період викошують: партерні – 15-18 разів; звичайні – 10-14 разів; лугові – 2-5 разів.
3	Підживлення газонів	Терміни і норми внесення добрив (сухі або рідкі) залежать від ґрунтово-кліматичних умов і віку травостою.	Дози внесення добрив за вегетаційний період на малородючих ґрунтах: азоту – 40-80 кг/га; фосфору – 60-120 кг/га; калію 100-120 кг/га.
4	Аерація, землювання	Прополювання або прорізування дернини до 10 см у поєднанні із землюванням. Під час операції поверхню газону вирівнюють, підсівають траву і поливають.	Партерні – 1 раз на 3-4 роки. Спортивні – 2-4 рази за вегетаційний період.